

Riigikogu Majanduskomisjon
majanduskomisjon@riigikogu.ee
Lossi plats 1a
15165, Tallinn

Meie 15.06.2026 nr 1-9/2149-1

**Muudatusettepanekud Riigikogu
menetluses oleva alkoholiseaduse ja teiste
seaduste muutmise seaduse (bürokratia
vähendamine) SE 853 eelnõule**

Austatud Riigikogu majanduskomisjon

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitab Riigikogu menetluses olevale alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokratia vähendamine) SE 853 eelnõule järgmised muudatusettepanekud:

1. Täiendada eelnõu uue §-ga 3 (muutes vastavalt järgmiste paragrahvide numeratsiooni) järgmises sõnastuses:

„§ 3. Ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seaduse muutmine

Ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 punktist 4 jäetakse välja tekstiosad „ettevõtluse riiklikul toetamisel“ ja „investeeringufondi kaudu“;

Selgitus: muudatusega luuakse õiguslik alus, mis võimaldab riigil ettevõtluse toetamise eesmärgil teha omakapitali investeeringuid ettevõtetesse ka investeeringufondide väliselt. Ettepanekuga võimaldatakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel (edaspidi EIS) või tema tütar- või sidusettevõttel omandada osalusi ettevõtetes otse oma bilansist, ilma kohustuseta suunata investeeringuteks kavandatud vahendid eelnevalt investeeringufondi. Muudatusettepanekuga täpsustatakse, et ettevõtluse toetamise liigiks on omakapitali investeering kui selline, mitte omakapitali investeering investeeringufondi kaudu. Muudatus laiendab tänast investeeringuviisi käsitlust ning võimaldab EISil äriühingutes osalusi omandada.

2) paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 2² järgmises sõnastuses:

„(2²) Omakapitali investeeringute tegemise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“.

Selgitus: muudatusega luuakse volitusnorm, mille alusel saab valdkonna eest vastutav minister kehtestada omakapitali investeeringute tingimused ja korra määrusega. See võimaldab investeeringute tegemise täpsemad nõuded (sh eesmärk, otsustusprotsess, läbipaistvuse ja aruandluse põhimõtted ning riskijuhtimise ja kontrollimeetmed) sätestada paindlikult ja ajakohaselt, mis võimaldab kiiremini reageerida turu vajadustele. Samuti tagab volitusnorm ühtse, selge ja avalikult kättesaadava raamistiku omakapitali investeeringute tegemiseks. Määruse eelnõu kavand on muudatusettepanekute Lisas.

3) paragrahvi 5¹ lõike 1 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

Selgitus: muudatusega tunnistatakse kehtetuks seaduses sisalduv kohustus, mille kohaselt tuleb omakapitali investeeringu tegemiseks suunata vahendid investeerimisfondi. Muudatuse tulemusel on võimalik EISil otse kehtestatavas määruuses ja rahastamislepingus toodud tingimustel äriühingutes osalusi omandada.

4) paragrahv 5¹ lõike 3 punktist 4 jäetakse välja sõnad „investeerimisfondi arvelt“;

5) paragrahv 5¹ lõike 3 punktist 5 jäetakse välja sõna „investeerimisfondi“;

6) paragrahv 5¹ lõike 3 punktist 6 jäetakse välja sõnad „investeerimisfondi poolt“;

Selgitus: punktides 4-6 toodud muudatuste eesmärk on sätestada, et rahastamislepingule esitatavad nõuded kehtivad investeerimisel nii investeerimisfondide kaudu kui ka investeerimisel otse ettevõtetesse.

7) paragrahvi 5¹ lõike 5 esimest lauset täiendatakse pärast sõna „korraldamiseks“ sõnadega „läbi investeerimisfondi“;

Selgitus: võttes arvesse, et tehtavad muudatused võimaldavad EISil omandada osalusi äriühingutes ka otse, on sätte täiendamise eesmärk täpsustada selle kohaldumise vaid juhtudele, kus omakapitali investeeringuid tehakse läbi investeerimisfondi.

8) paragrahvi 5¹ täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Käesoleva seaduse alusel ettevõtluse toetamise eesmärgil omakapitali investeeringute tegemisele ei kohaldata riigivaraseadust“;“.

Selgitus: kuna muudatuse eesmärk on võimaldada EISil teha otse omakapitali investeeringuid ning seda oma põhitegevuse raames, reguleeritakse vastavat tegevust käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatava määruuse ning rahastamislepinguga. Selguse huvides täpsustatakse, et EISi osaluste omandamisel äriühingutes ei rakendata riigivaraseaduse regulatsiooni.

2. Teha eelnõu olemasolevas §-s 3 (lõhkematerjaliseaduse muutmise) järgmised muudatused:

2.1. Sõnastada punkt 2 järgmiselt:

„2) seadust täiendatakse §-ga 37¹ järgmises sõnastuses:

„§ 37¹. Lõhkematerjali veo teatis

(1) Lõhkematerjali vedamiseks Eestis, välja arvatud tegevuskoha piires, esitatakse Politsei- ja

Piirivalveametile ning Kaitsepolitseiametile hiljemalt kolm tööpäeva enne vedu elektrooniline veoteatis järgmiste andmetega:

- 1) vedaja nimi, telefoninumber ja elektronposti aadress;
- 2) saadetise saaja nimi, telefoninumber ja elektronposti aadress;
- 3) lõhkematerjali nimetus, ÜRO number ja hinnanguline kogus;
- 4) veo toimumise viis, marsruut ja vedamise aeg kalendripäeva täpsusega, kui veo toimumise täpne aeg on teada.

(2) Veoteatise võib esitada mitme veo kohta, mis toimuvad kuni kolmekuulise perioodi jooksul veoteatise esitamisest arvates.

(3) Olulise või kõrgendatud ohu korral julgeolekule võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet nõuda marsruudi või veo toimumisaja muutmist või täiendavate turvanõuete järgimist lõhkematerjali ebaseadusliku kasutamise ja omamise vältimiseks.“;“.

Selgitus: esimene muudatus tehakse § 37¹ lõike 1 punktis 3 täiendades sätte sõnastust pärast sõna „ja“ sõnaga „hinnanguliselt“. Ettepanek täpsustab, et veo teatise võib lõhkematerjali kogust esitada hinnangulisena. See on vajalik olukordades, kus täpne kogus ei ole ette teada, vähendades seeläbi ettevõtjate halduskoormust.

Teine muudatus tehakse § 37¹ lõike 1 punktis 4 täiendades sätte sõnastust pärast sõna „täpsusega“ sõnadega „kui veo toimumise täpne aeg on teada.“. Täiendus muudab nõude paindlikumaks ning välistab kohustuse esitada täpne aeg juhul, kui seda ei ole võimalik ette määrata. Muudatuse põhjenduseks on ettevõtjad välja toonud asjaolu, et praktikas ei ole alati võimalik ennustada kvartali alguses oma kolme kuu vedusid kalendripäeva täpsusega. Vedude toimumine sõltub muu hulgas ilmastikuoludest ning tellija vajadustest. Sellest tulenevalt täpsustatakse regulatsiooni klausliga, et teavitus tuleb esitada kalendripäeva täpsusega, kui veo täpne toimumise aeg on teada.

Kolmas muudatus tehakse § 37¹ lõikes 2, millega võimaldatakse esitada üks veoteatis mitme kuni kolmekuulise perioodi jooksul toimuva veo kohta, mis vähendab korduvate teadete esitamise vajadust ja lihtsustab menetlust. Ettepaneku kohaselt tuleb teavitus esitada enne esimese veo teostamist ning üks teatis võib hõlmata kõik planeeritud veod. Seega ei pea ettevõtja teavitama iga üksiku veo kohta eraldi. Selle sätte lisamise tõttu muutub eelnõus olev lõige 2 numeratsioonilt lõikeks 3.

Neljas muudatus tehakse § 37¹ lõikes 3, millega antakse pädevatele asutustele võimalus nõuda lisaks marsruudile ka veo toimumisaja muutmist, kui see on vajalik julgeoleku tagamiseks.

2.2. Täiendada paragrahvi uue punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) paragrahvi 38 lõikes 1 asendatakse sõna „Eestis“ sõnadega „Eestist teise liikmesriiki“.“.

Selgitus: muudatus on vajalik kooskõla tagamiseks eelnõu eesmärgiga, millega asendatakse loakohustus teatamiskohustusega lõhkematerjali vedamise korral Eesti territooriumi piires. Kuna § 38 lg 1 hõlmab jätkuvalt ka siseriiklikku vedu, täpsustatakse sätet ja asendatakse sõna „Eestis“ sõnadega „Eestist teise liikmesriiki“, mille tulemusel kohaldub veoluba edaspidi üksnes sisseveole, väljaveole ja transiidile.

3. Võttes arvesse käesoleva kirja muudatusettepanekut 1, täiendada eelnõu uue §-ga 9 (muutes vastavalt järgmiste paragrahvide numeratsioonile) järgmises sõnastuses:

„§ 9. Välisinvesteeringu usaldusvääruse hindamise seaduse muutmine

Välisinvesteeringu usaldusvääruse hindamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1. paragrahvi 4 lõike 1 punktist 5 jäetakse välja tekstiosa „või Eestis leiduva Euroopa Komisjoni koostatud Euroopa Liidu kriitilise tähtsusega toorainete loetelus sisalduva toorme“;

Selgitus: Käesoleva sätte alusel loetakse sihtettevõtjaks ettevõtja, kellel on geoloogilise uuringu või kaevandamisluba põlevkivi uurimiseks või kaevandamiseks, lähtuvalt maapõueseaduses sätestatust.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2024/1252, 11. aprill 2024, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (edaspidi EL määrus 2024/1252) lisas 2 nimetatud kriitiliste toormetega seonduvat hakkab reguleerima lisatav paragrahv 4 lõike 1 punkt 5¹ ja lõige 1¹.

2. paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹) ettevõtja, kes tegeleb Eestis Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 lisas 2 nimetatud toorme uurimistöö, uuringu, kaevandamise, varumise, töötlemise, ringlussevõtu või taaskasutamisega ning kellel on selleks seadusest tulenev luba või talle kehtib vastav loakohustus;“

Selgitus: muudatusettepaneku eesmärk on laiendada välisinvesteeringu usaldusvääruse hindamise seaduse (edaspidi VUHS) § 4 lõikes 1 sätestatud sihtettevõtja määratlust viisil, mis vastaks paremini riigi julgeoleku ja avaliku korra kaitse eesmärgile ning oleks rohkem kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2024/1252, 11. aprill 2024, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (edaspidi EL määrus 2024/1252) kriitiliste toormete väärtusahela põhise loogikaga.

VUHS § 4 lõikele 1 lisatakse punkt 5¹, millega sätestatakse, et sihtettevõtjaks loetakse ettevõtja, kes tegeleb nii Eestis leiduva, kui ka Eestis mitteleiduva EL määruse 2024/1252 lisas 2 nimetatud kriitilise toorme uurimistöö, uuringu, kaevandamise, varumise, töötlemise, ringlussevõtu või taaskasutamisega.

Toormete uurimistöö, uuring, kaevandamine, töötlemine, ringlussevõtt ja taaskasutamine on loakohustusega tegevused ning sihtettevõtjaks on ettevõtja, kellel on selleks seadusest tulenev luba, aga ka ettevõtja, kellel vastav luba puudub, kuid kellele kehtib loakohustus. Varumine käesoleval hetkel luba ei vaja.

Eelnimetatud tegevustega tegelevad ettevõtjad on riigi julgeoleku ja varustuskindluse seisukohalt strateegilise tähtsusega ning seetõttu võivad neisse tehtavad välisinvesteeringud kujutada endast riski, mida tuleb hinnata VUHS-i kohases menetluses. Ebasõbralike riikide kontroll selliste strateegiliste tegevuste üle võib tekitada tarnehäireid või strateegilise sõltuvuse.

Kriitilisteks toormeteks on loodusressursid, mis on riigi majanduse jaoks strateegiliselt tähtsad ning kõrge varustuskindluse riskiga. Maapõues peituvad kriitilised toormed on hädavajalikud

keskkonnasäästlike ja moodsate tehnoloogiate väljatöötamiseks ja rakendamiseks. Kriitiliste toormete nimekiri on riikides erinev ning tehnoloogia arengu ja maailmapoliitika mõjutustel ajas pidevalt muutuv. Käesoleval hetkel on EL kriitiliste toormete nimekirjas 34 nimetust¹, nendest strateegilise tähtsusega on 17². Eesti maapõues leidub 5 kriitilist toort: fosforiit, haruldased kerged muldmetallid, haruldased rasked muldmetallid, magneesium, vanaadium.

3. paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5¹ nimetatud mõisteid kasutatakse järgmises tähenduses:

- 1) uurimistöö – uurimistöö maapõueseaduse § 4 lõike 1 tähenduses;
- 2) uuring – uuring maapõueseaduse § 4 lõike 2 tähenduses;
- 2) kaevandamine – kaevandamine maapõueseaduse § 6 lõike 1 tähenduses;
- 3) töötlemine – töötlemine käesoleva paragrahvi 4 lõike 1 punktis 5¹ nimetatud määruse artikli 2 lõike 8 tähenduses;
- 4) ringlussevõtt – ringlussevõtt käesoleva paragrahvi 4 lõike 1 punktis 5¹ nimetatud määruse artikli 2 lõike 10 tähenduses;
- 5) taaskasutamine – taaskasutamine käesoleva paragrahvi 4 lõike 1 punktis 5¹ nimetatud määruse artikli 2 lõike 35 tähenduses;
- 6) varumine – teatavas koguses tooraine ladustamine tulevaseks kasutamiseks, sealhulgas võimaliku nappuse ennetamiseks.“

Selgitus: Lisatud sättes defineeritakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5¹ kasutatud mõisted. Uurimistöö sisustamisel tuleb lähtuda maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 4 lõikest 1. Uuringu sisustamisel tuleb lähtuda MaaPS § 4 lõikest 2. Kaevandamise sisustamisel tuleb lähtuda MaaPS § 6 lõikest 1. Töötlemise, ringlussevõtu, ja taaskasutamise sisustamisel tuleb lähtuda EL määruse (EL) 2024/1252 artikli 2 lõigetest 8, 10 ja 35. Varumisena mõistetakse teatavas koguses tooraine ladustamist tulevaseks kasutamiseks, sealhulgas võimaliku nappuse ennetamiseks. Mõiste definitsioon on sisustatud peagi vastuvõtava EL määruse, milles käsitletakse liitu tehtavate välisinvesteeringute taustauuringuid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2019/452³, artikli 2 lõikest 22.

Käesolev seadusemuudatus on seotud 16.04.2026 valituskabineti nõupidamisel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile seatud ülesandest, välja töötada VUHS muudatused vastavalt Vabariigi Valitsusele esitatud memorandum I punktile, juba enne seaduse kooskõlla viimist uue määrusega, milles käsitletakse liitu tehtavate välisinvesteeringute taustauuringuid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2019/452.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

¹ Kriitiliste toormete nimekiri on EL-i määruse 2024/1252 II lisas.

² Strateegiliste toormete nimekiri on EL-i määruse 2024/1252 I lisas.

³ Määrus on seotud VUHS-iga ja selle uuendatud versioon on lähiajal vastuvõtmisel. VUHS tuleb uue määrusega kooskõlla viia 18 kuud peale selle jõustumist (eelduslikult 2028. a alguseks).

Lisa: majandus- ja tööstusministri määruse eelnõu kavand „Omakapitali investeeringute tegemise tingimused ja kord“.

Maris Raudsepp +372 5360 1318
maris.raudsepp@mkkm.ee

Kadri Kala +372 639 7609
kadri.kala@mkkm.ee

Maris Ots +372 5422 0664
maris.ots@mkkm.ee